

STEVIGE GIFT VOOR KERKEN MET AARDBEVINGSSCHADE

Het Herstelfonds Getroffen Kerken van de Stichting Oude Groninger Kerken (SOGK) heeft geheel onverwacht een gift van 100.000 euro ontvangen van Fonds 5. Dit particuliere fonds is opgericht door een anonieme schenker uit Den Haag.

Het Herstelfonds Getroffen Kerken maakt in de provincie Groningen groot onderhoud van kerken in het aardbevingsgebied mogelijk na schadeherstel en bouwkundig versterken op kosten van de NAM. Het eerste godshuis dat van het fonds profiteerde, is de kerk van Westeremden.

Restauratie van het interieur van de kerk van Bierum is het volgende project dat aangepakt wordt met middelen uit het Herstelfonds. "Het inwendige van dit bijzondere en belangrijke gebouw verdient een opknappbeurt na schadeherstel. Dat gaat nu gebeuren, maar zonder Fonds 5 was het niet gelukt", aldus SOGK-directeur Peter Breukink.

DE KLEUREN VAN HET EXTERIEUR VAN DE KERK WESTEREMDEN ZIJN HERSTELD (FOTO SOGK).

ZOETWATERVIS FAVORIET BIJ BEWONERS PREHISTORISCH NOORDZEELANDSCHAP

MESOLITHISCHE DOGGERLANDBEWONERS MAKEN VISSEN SCHOON LANGS DE WATERKANT (ILLUSTRATIE MARTIN VALKHOFF, ARCHEOLOGIE GEMEENTE ROTTERDAM BOOR).

Zo'n 8.000 jaar geleden stond er vooral zoetwatervis op het menu van de jager-verzamelaars in Doggerland, het verdronken landschap tussen Nederland, Engeland en Denemarken.

Dat concluderen Nederlandse archeologen op basis van isotopenonderzoek van prehistorische menselijke botresten uit de Noordzee.

De ontdekking levert volgens de onderzoekers belangrijke aanwijzingen op over de bewoning van dit uitgestrekte gebied in de middensteentijd

(het Mesolithicum) en de effecten van klimaatverandering op vroegere samenlevingen. Het isotopenonderzoek is uitgevoerd door de Universiteit Groningen, het Rijksmuseum van Oudheden (RMO), de Stichting Stone en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Het toont aan dat het menu van de Doggerlandbewoners in een periode van 3.500 jaar, tussen 9500 en 6000 v.Chr., geleidelijk overgaat van hoofdzakelijk vlees in vooral vis. In het bijzonder zoetwatervis wordt veel gegeten, evenals kleine dieren zoals otter, bever en watervogels.

LEVEND ERFGOED

Levend erfgoed: het lijkt een tegenstelling in zichzelf. Erfgoed willen we immers voor de 'eeuwigheid' veiligstellen en al wat leeft is sterfelijk. Kan iets levends wel erfgoed zijn?

Tot nu toe lijkt het antwoord nee. Weliswaar beschermen we groen erfgoed, maar die bescherming richt zich vooral op het tuin- en parkontwerp, niet op het groen zelf. Terwijl in een beschermde tuin- of parkaanleg vrijwel iedere vaas of brug zijn eigen monumentnummer heeft, valt geen boom als individueel monument onder de Erfgoedwet. Het feit dat er bomen staan is beschermd, niet de bomen zelf. Blijkbaar erkennen we de intrinsieke waarde van de boom onvoldoende en waarderen we vooral zijn betekenis in het grotere geheel. Dat komt omdat we de boom als sterfelijk en vervangbaar beschouwen en mogelijk ook omdat we onvoldoende besef hebben van zijn cultuurhistorische waarde.

Een monumentale boom is echter net zo onvervangbaar als zijn gebouwde equivalent. Je kunt een waardevolle boom vermeerderen via enten of stekken, zodat je identiek genetisch materiaal vervangt, maar de kopie ziet er nooit precies uit als het origineel. Bovendien duurt het tientallen zo niet honderden jaren voordat de replica volgroeid is.

Er is ook geen reden om sterfelijkheid als criterium te hanteren, want bomen kunnen duizenden jaren oud worden. Nederland telt relatief weinig oude bomen zoals de '1.000-jarige' linde van Levendaal en de eveneens middeleeuwse eik van Doornenburg. Dat soort bomen werd geplant als gerechtsboom bij een kasteel, als dorpslinde op het centrale marktplein of als grensmarkering op een es. Ze staan er vaak net zolang als de rijksmonumentale kerk of het kasteel ernaast. Hun cultuurhistorische waarde is groot.

Het is hoog tijd de cultuurhistorische waarde van dit levende erfgoed te erkennen en met een monumentenstatus veilig te stellen. Bomen kunnen eeuwig zijn, maar alleen als wij ze daar de kans voor geven. Wij hoeven enkel te besluiten dat we ze net als waardevolle gebouwen niet kappen (slopen), maar verzorgen (onderhouden).

Marina Laméris, uitgever en coauteur van het boek Het Groene Goud. 50 jaar boomverzorging in Nederland, is architectuurhistorica. www.tastbaarerfgoed.nl